

ВИЗИЯ ЗА ПОДКРЕПА ОТ СТРАНА НА СТОЛИЧНА ОБЩИНА ЗА ПОПУЛЯРИЗИРАНЕ НА ИЗКУСТВАТА, КУЛТУРНИТЕ И ТВОРЧЕСКИ ИНДУСТРИИ НА ТЕРИТОРИЯТА НА СТОЛИЧНА ОБЩИНА

НА

**БИЛЯНА ГЕНОВА
ДИРЕКТОР НА ДИРЕКЦИЯ „КУЛТУРА”**

Културно-творческите индустрии, културното наследство, изкуствата и туризмът са дейности, които са двигател в развитието на градовете в Европа. Този факт е доказан през последните години с анализите, статистическите проучвания и оценката им, и заляга като водеща теза в политиките на Европейския съюз. Културата е приоритет в стратегическите документи "Лисабонска стратегия", "Зелена книга за отключване потенциала на културните и творческите индустрии", "Европа 2020". Задълбочените изследвания на състоянието на културната среда в столицата, извършвани по поръчка на Столична община и диалогът между експерти в сферата доведоха до създаването на стратегия за развитието на културата. Приетата в края на 2012 г. от Столичния общински съвет Стратегия „София – творческа столица“ е навременна и съвременна, не само защото анализира културната ситуация с нейните проблеми и предизвикателства, задавайки основните приоритети и цели пред нас, но и защото посочва конкретни инструменти и визия за бъдещето развитие. Тя всъщност показва пред обществото ни значимостта на културата с нейния потенциал в икономиката на градовете и необходимостта културният и творчески сектор да бъдат интегрирани в стратегиите за регионално и местно развитие.

Ролята на администрацията в съвременното общество е да подпомага по различни начини творческите му енергии. Културен оператор като Столична община чрез Дирекция „Култура“ има важна роля именно в подкрепата – координираща, организационна, логистична, финансова, комуникационна – на процесите на развитие на културата и изкуствата на територията на Столична община. Тя има съществен принос в насърчаването, създаването и осъществяването на културно-образователни политики, в стимулирането на творческа среда за изкуствата и културните оператори, в привличането и възпитаването на нови публики, както и при осъществяване на положителна промяна на обществените нагласи по отношение на изкуството и творческите индустрии. „Поведението“ на такава институция задава и посоката на отношение на обществото, ключово е за целия културен сектор.

В моята концепция ще развия виждането си за стратегическите цели, ще формулирам задачите, инструментите и партньорите за изпълнението им, както и някои конкретни идеи за политиката за култура и изкуство на Столична община. В изложението си ще използвам примери за добри практики у нас, които трябва да се доразвият и продължат, както и добри практики от други страни, които могат да се адаптират и приложат, за да се развива културната политика в София в синхрон и взаимодействие с европейските културни постижения.

ЦЕЛ: ОПТИМИЗИРАНЕ НА ПОСТИГНАТИТЕ РЕЗУЛТАТИ В СФЕРАТА НА КУЛТУРАТА, ПОДКРЕПЕНИ ОТ ФИНАНСОВИТЕ ИНСТРУМЕНТИ, С КОИТО ОПЕРИРА СЕКТОРА

Културата трябва да бъде разглеждана като инструмент, допринасящ за обновяването на градовете, привлекателността, насърчаване на предприемачеството, иновациите, заетостта и устойчивото им развитие. Инвестирането в култура се връща на обществото по много начини. Ако перифразирам думите на еврокомисар Тибор Наврачич, казани по отношение на образованието, „харченето на пари за култура не е разход, а инвестиция в нашето бъдеще“. Самият председател на Европейската комисия Юнкер в писмото си до комисар Наврачич при встъпването му в длъжност говори за предизвикателствата, пред които са изправени политиките в условията на икономическа и финансова криза и го съветва да положи усилия, особено в поощряване на културата като катализатор за иновации, като увеличава приноса на сектора за нови работни места и растеж, особено сред младите хора, като насърчава различията и като подкрепя културните сектори в Европа да достигнат до нови публики с помощта на програми като „Творческа Европа“.

Задачи и инструменти: Инвестиране в изкуство и култура чрез програмите, управлявани от дирекцията и собствената културна програма на Столична община.

Столична община управлява и насочва процеси в областта на културата, създава условия за акселерирането им, развива културни политики. Основна цел на финансиращите програми е подкрепата на иновативни, творчески идеи и проекти на културни оператори. Спазвайки принципите на прозрачност, равнопоставеност и обективност, експертите, оценяващи проектните предложения за Календара на културните събития на столицата и Програмите „Култура“ и „Европа“ стимулират реализирането на приоритетите, залегнали в „Стратегията за творческа София 2013-23“. Форумите, фестивалите, конкурсите и инициативите в Календара на културните събития се разделят на стратегически и значими, а също така и на събития, организирани от Столична община (в т.ч. събития на Дирекция „Култура“ – чествания, годишници, лятна програма на СО, събития на столичните райони, събития на българските общности в чужбина и в раздела „София по света“).

ИДЕЯ: Създават се дългогодишни партньорства с културни организации, които могат да се развиват и в нови проекти, инициирани от Дирекция „Култура“. Някои от фестивалите от Календара на културните събития на СО имат дългогодишна история (минимум 5г. за „стратегическите“ събития и 3 – за „значимите“). В диалог с техните артистични и програмни ръководства могат да се развият допълнителни проекти, свързани с приоритетите на стратегията „Творческа София“, изпълнявана от Дирекция „Култура“. Столична община поставя изисквания за разширяване на проекти – като например излизане от централната градска част и привличане на нови аудитории, ангажиране на детската публика, осигуряване на достъп на уязвими групи, адаптиране на културния продукт към публики със специфични нужди, поощряване на дебюти. В диалог между тези организации и дирекцията могат да се родят нови идеи и да им бъде оказана по-голяма подкрепа – не само финансова, но и посредническа и координационна. Например камерни събития в рамките на фестивалите да бъдат пренесени в пространствата на детски болници, домове за възрастни хора, алтернативни културни пространства, сред

маргинални общности. Дирекция “Култура” може да помогне и насърчи оптималното включване и развитие на потенциала на столичните културни институти и по-специално на общинските културни институти като средища на културни събития и творчески инициативи. Те разполагат със зали и пространства – а това е сериозен материален актив на Общината. Анализът и развитието на дейността на тези институти следва да бъдат първостепенни в дневния ред на Дирекция “Култура” (по-подробно тази тема е развита по-долу). В този процес ролята на Дирекция “Култура” е да дава насоки, координира и подпомага взаимодействието така, че да се повиши ефективността на инвестираните в културата средства, спрямо заложените приоритети в стратегията „Творческа столица“.

Добри примери: Къщата за литература и превод, Читалнята, платформата Aerowaves, резидентската програма и проект "Танцуваща София", с които СО подкрепя Derida Dance Center.

ИДЕЯ: Принципът на откритост към всички потенциални заинтересовани от участие в програмите на Дирекция “Култура” означава и стремеж към по-широка достъпност. Друг важен принцип е споделянето на ценностите и стимулиране на развитието на професионалната общност. Дирекция “Култура” е и фасилитатор на културните процеси и нейна функция е да насърчи и развива културните оператори и дейците на изкуството. За да се приложат и двата принципа е необходимо да се развие тематична дискуссионна и обучителна дейност за културните оператори, която да ги подкрепи в разбирането на приоритетите на общината и да способства за изграждане на капацитет за реализиране на техните творчески идеи. Ако се търсят качествени и нови идеи, трябва да се анонсира ясно постоянна помощ и обучение от страна на Дирекция “Култура”, стимулиране на дебютанти, редактиране на неясния терминологичен език на формулярите за кандидатстване и концентрация върху съдържанието им.

Задачи и инструменти: Оптимизиране на инфраструктурата за информация и комуникация на СО.

Пространствата на откритите галерии на София (в градините „Кристал“, Градската градина, Моста на влюбените до НДК, Ларгото) са още една възможност за културно-творческия сектор. Това е един капитал, чието използване би могло да се оптимизира. Освен за изложби, част от тях могат да се използват за анонсиране на сценични събития, за „изнасяне“ на сбирки от експозициите на музеи и галерии, за запознаване на потенциалните нови публики с вътрешния живот на институциите и хората на изкуството. За да може да генерира печалба и успех, всяка творческа и културна инициатива, всяко начинание има нужда от популяризиране. Информацията и рекламата са от първостепенна важност, не само за да се привлече по-широка публика, но и за да се променят нагласите на обществото и да се издига престижа на изкуствата.

Добър пример е проектът на Музея „Орсе“ в Париж, който изложи постери на картини с парижки пейзажи по бреговете на Сена. Проектът „Повече място за изкуство“ с показването на произведения от колекциите на СГХГ на билбордове из София е също такъв пример. Подобни инициативи трябва да се превърнат в традиция и да имат устойчивост.

ИДЕЯ: *И други галерии (общински, държавни, частни, на чуждестранните културни институти) могат да представят авторите си в един проект за опознаване на съвременните творци и стимулиране на посещенията в галериите.*

Добър пример *е сътрудничеството с Френския културен институт в Ноцта на музеите и галериите, в който в игрова форма беше разработена карта с маршрути. Дирекция “Култура” може да участва в доразвиването на подобни проекти като предложи и координира включването на още галерии и предостави пространствата на откритите си галерии за нуждите му.*

ИДЕЯ: *Общината разполага със собствени информационни канали, с инфраструктурата на общественя транспорт (превозни средства, спирки), с открити пространства. Те са съществен нефинансов инструмент за подкрепа на Културно-творческите индустрии). Стимулирането на обществен интерес към изкуството, насърчаването на познания, разбиране и ценене на изкуството, подкрепата за онези, които развиват и промотират изкуството и творческите индустрии – в това се състои основната функция на Дирекция “Култура”. Спектакли, концерти, изложби, творчески инициативи могат да бъдат анонсирани в инфраструктурата на градския транспорт при преференциални условия. Това ще изисква минимален разход от страна на културните оператори, но ще заинтригува нови публики. Пилотно подобен проект може да се осъществи с общинските културни институции, а после и с останалите, за да се спази принципът на равнопоставеност и в полза на хората на изкуството в София. Важно ще е да се популяризират специалните събития от Календара на културните събития на Столична община по време на Председателството на България на ЕС.*

ИДЕЯ: *Сключване на споразумения с медии за популяризация на събитията, подкрепени от общината, прилагане на разнообразни комуникационни форми и средства, стимулиране на критичната мисъл и рефлексията. Изготвяне на Комуникационен план за информация и публичност.*

Задачи и инструменти: Осигуряване на финансови ресурси и чрез партньорства с други институции, а също и в съвместните дейности с други звена на Общината.

Културата е сектор, който допринася за брутния вътрешен продукт повече от много други пазарни отрасли. Столици като Рим, Париж, Прага са с просперираща икономика, благодарение на културното си наследство и творческите си индустрии. Градовете, които поставят развитието на културата си като приоритет, са привлекателни за живеене, пъстри, интересни, създават креативен потенциал и са притегателен център, както за туристи, така и за творци, а също за бизнеса и за всички граждани. Те са по-добри за живеене и по-богати от други.

Секторът на Културно-творческите индустрии и изкуството в София е много голям. В столицата има много културни институции и са съсредоточени културни забележителности с национално значение. Това придава една специфичност в ролята на Столична община. Необходимо е да се мисли широко, но да има стремеж към изпълняване на конкретните отговорности, както и да се фокусира вниманието върху инструментите на общината в партньорство с държавата и частния сектор. Столична община е партньор на националните културни институции, това партньорство може да се развива и обогатява за, чрез дейността

на Дирекция “Култура” и чрез активно застъпничество и участие в експертни комисии и работни групи.

В различните области на културно-творческите индустрии на София (визуални и сценични изкуства, художествени занаяти, културно наследство, музикална и филмова индустрии, книгоиздаване, печатни и нови медии, софтуер и видео-игри, дизайн, архитектура и рекламен пазар) са заети почти 7% от всички заети в града. Тенденцията е да има растеж на заетостта в този сектор и тя е общоевропейска.

ИДЕИ: В проекта за Национална стратегия за развитие на културата от 2011г. образованието в областта на културното наследство се разглежда като възможност за социализирането му, за изграждане и отстояване на националната и регионална идентичност и създаване на нови публики и се посочва връзката с образователния процес и повишаването на ролята на музеите в него. Също така и във връзка с опазването на нематериалното културно наследство (операт. Цел № 3 към стратегическа цел №2) като мерки се посочват образователните програми за съхранение и предаване на знанията и чрез мрежата на читалищата, училищата и музеите. Дирекция “Култура” следва да бъде фасилитатор в процеса, в който София предлага свои културно-образователни продукти, свързани с опознаването на историята и културното богатство на града и неговите музеи и паметници. Такива проекти, програми и образователни ресурси могат да насърчат чрез направление „Културно наследство” на Столична програма „Култура“, в Музея на София в партньорство с Министерство на културата и Министерство на образованието, както и чрез инициативи – част от Календара на културните събития на Столична община. Това ще е в полза не само на децата от София, но и на гостуващи групи ученици от страната, туристи и гости. Активното стимулиране на връзките между култура и образование са основен приоритет.

Добри практики имат вече СГХГ и Музеят за история на София, които поставиха началото на образователните модели в работата си. Фондация „Изи арт“ развива образователни програми за изкуство („Лятно училище в музея“, „Изкуство за малките“) и създава партньорства с училища.

В сътрудничество с Министерство на туризма и ОП „Туризм“ и особено във връзка с подготовката на страната ни за председателството на ЕС туристическият бранш ще има нужда от нови продукти и услуги, свързани със социализацията на археологически забележителности (античният комплекс „Сердика“, късноантичния мавзолей в Южния парк, неолитното селище Слатина, Софийската „Св.Гора“, гробницата на „Хонорий“).

Задачи и инструменти: Подкрепа на платформата. София-творчески град на киното.

От 2014г. (100-годишния юбилей на българското кино) София е обявена от ЮНЕСКО за Град на киното. Според Стратегията за интелигентна специализация на София, столицата ни ще се стреми да заеме водещо място за производство и разпространение на кино в Югоизточна Европа. Друга цел е водещото място в Европа в дигиталните продукти.

Според изследване на Обсерваторията по икономика на културата „Картографиране на културно-творческите индустрии в София“ (автори доц. Б. Томова и д-р Д.Андреева) водещи области с над 90% концентрация по създаване на добавена стойност в столицата са филмовата индустрия и софтуера и видеоигрите. Според Националния статистически

институт през 2015г. са произведени 116 филма, а в сравнение с предходната година прожекциите в кината са се увеличили с 8.4%, посещенията - с 4.8%. В столицата се намират половината от кино-екраните. Тук са и основните центрове за кинопродукция. Наложеният от общината в тази перспектива подход е важен и полезен. Целевото финансиране през СП „Култура“ (за 2015г. с 150 хил.лв.) е в програма „София – творчески град на киното“. Създадена е Филмова комисия, която експертно да подпомага провеждането на политиката за подкрепа на киното. Направени са нормативни промени, които улесняват и облекчават снимането на филми, подкрепени от Столична община. Необходимо е доразвиването на специалната стратегия по отношение на киното и Дирекция “Култура” да работи за изпълнението ѝ.

Задачи и инструменти: Продължаване на линията на инвестиране в разкриване, опазване и социализиране на археологическото наследство на територията на СО. Културни пътеки.

Културното наследство в неговия материален и нематериален аспект е ценен капитал. Разкриването на древноримското наследство, което е със световно културно-историческо значение е фактор за развитие на вътрешния и международен туризъм. София е богата на паметници от различни епохи, които хармонично съжителстват. По-горе са представени някои идеи за популяризиране на културното наследство и социализирането му. Трябва да се стимулира генерирането на още идеи, свързани с познаването на историята и паметниците на града.

ИДЕЯ: *Сцена „Ларгото“ – да се превърне в сцена за дебюти. Да се обживее като жива част от града.*

ИДЕЯ: *Насърчаване на проекти, свързани със социализацията на наследство, но и инициране и продуциране на собствени образователни форми: например игри, състезания, маршрути за различни целеви групи, свързани с опознаването на града, неговите дух, история и бележити хора, поставяне на специфични гледни точки и фокус, които съответстват на многоликия образ на столицата. Историите на града са много – от изгубените паметници, през историческите места, до „строителите на съвременна София“ (някои от които непознати на днешните софиянци).*

Оптимизирането на указателните табели и популяризацията на забележителностите в града за разнообразни публики, разширяване и обогатяване на разбиранията за „забележителност“ извън традиционните са дейности от един процес, в който Дирекция “Култура” активно си партнира с ОП „Туризъм“, дирекция „Образование“, културните институти, университетите, туроператори и културни оператори. Навлизане в полето на публично-частни партньорства с дигиталния сектор и университетите за разработване на дигитални продукти и образователни ресурси по идеи на Столична община. Продължаване на партньорствата с „Музейко“, „София Тех парк“ и с помощта на Асоциация за развитие на София чрез Фонда за иновации в културата.

Задачи и инструменти: развиване на критична публичност и конструктивен диалог с гражданското общество.

За да се развива сферата на изкуството и културата е необходимо стимулирането на демократичния процес на обмен на идеи, подкрепата за рефлексия и развиването на критична мисъл. Насърчаването на дебати за култура е една от задачите, формулирани от стратегията „Творческа София“.

Водещи са някои основни принципи в развиването на културни политики. На първо място Дирекция “Култура” е институция-медиатор, която води диалог с творческата гилдия, образователните и религиозните институции, медиите, други звена на СО (напр. отговорните за хората с увреждания, туризма, главния архитект), Постоянната комисия по образование, култура, наука и културно многообразие към Столичния общински съвет, неправителствени организации, а също и с Министерството на културата и другите министерства. Основната цел е да се постигне максимално високо ниво на синергия между институциите. Отношенията с творческите гилдии и обществените граждански организации могат да се променят като Дирекция “Култура” отвори по-широко вратите си за диалог, като го провокира.

В момента професионалната критика има много малко възможности за изява. Рефлексията върху изкуството и културния живот са важен инструмент за развиване на активни общности. По този приоритет Дирекция “Култура” трябва да работи съвместно с културните оператори и водещите издания за култура и критика, за да се постига по-голяма задълбоченост и по-добро представяне на инициативите, случващи се в града.

Друг много важен инструмент за развитие са мониторингът, анализите и проучванията, водещи до изводи, обективирани наблюдения, обобщение на практики и опит и наръчници за добри практики. Партньори на Столична община в такъв процес са Обсерваторията по икономика на културата, социологически агенции, Академията за мениджмънт в културата, както и представители на академичните и научни среди.

ИДЕЯ: *Достъпът до финансиране в културните и творчески индустрии и изкуствата е предмет на анализ и проучване, детайлно развит в доклада на Отворения метод на координация на Европейската комисия във връзка с Работния план за култура 2015-18г. Вижда се, че проблемите и успехите, свързани с развиване на една по-добра финансова екосистема в полза на културата, описани в доклада, са съществени във всички страни-членки. Познаването на тези проучвания на работните групи от експерти на ЕС може да бъде от полза не само за работата на Дирекция “Култура”, но и на всички мениджъри в културата, затова намирам, че е добре да бъдат преведени на български и разпространени за широк достъп, както и да бъде организиран процес на рефлексия и обсъждане.*

Задачи и инструменти: Подобряване на материалната инфраструктура за изкуства и КТИ.

Столична община разполага със солидна материална база за изява. Разбира се част от нея – в повечето културни институти – има нужда от осъвременяване, за да бъде ползвана пълноценно като място за изява на професионално изкуство. Трябва също да се търсят, създават и развиват нови места за културни инициативи и подходящи зони за изкуство и

култура, които да разширяват и улесняват достъпа на публиките, да дават възможност за развитие на стопански инициативи и да облагородяват облика на определени градски зони.

ИДЕИ: *Да се помисли и да се развие общинската инфраструктура не само от изложбени зали и пространства на открито за излагане на произведения на визуалните изкуства, а и да се преоборудват за мултисекторна употреба залите, така че да предлагат удобства за театрални постановки, концерти, съвременен танц, кино и др. перформативни форми. Възможно е столицата да помисли за развиването на общински кино-салон/и, които да осмислят през достъпа до качествено кино на гражданите, стратегията София да носи приза „Град на киното“. От значение е и техническото обезпечаване и подпомагане на събития, които се провеждат извън залите. През последните години все повече набират популярност градските летни фестивали (Ей ту Джаз, лятната програма на Столична община, изяви на духовия оркестър и др. формации, Опера в парка, Опера на площада, концертите в парка „Враня“, „София диша“ и пр.)*

Добър пример: *Фондацията “Digital Border“, организатор на WEBIT.FESTIVAL, който се проведе и в София тази година работи за развиване на лидерството във воденето на политики и насърчаване на иновациите за създаване на „smart cities“ (високотехнологична среда в полза на гражданите). Трябва да се потърси сътрудничество в сферата на културната политика.*

ЦЕЛ: ДОПЪЛНИТЕЛНО ПОДПОМАГАНЕ И ПОПУЛЯРИЗИРАНЕ НА МЕСТНОТО ИЗКУСТВО.

Столична община разполага с утвърдени инструменти и начини за подпомагане на изкуството и Културно-творческите индустрии: Календарът на културните събития, Столична програма „Култура“, програма „Европа“, общинските културни институти на София. За да се подпомагат в още по-голяма степен успехите в сферата е необходимо да се използват още по-ефективно формите на проектно финансиране – международно и национално – за да се привличат допълнителни ресурси за реализиране на културната политика на общината. Поетите ангажименти от страна на СО за изпълняване на приоритетите на „Творческа София“ изискват „синхронизация на културната политика, особено финансиращите програми (...) и взаимовръзка на културната политика с други общински политики“, „изграждане на партньорства с централната власт (...), държавните културни центрове и организации на територията на София около общата кауза за развитие на града и на културния продукт и културното потребление“, „разширяване на дейността на Столична програма „Култура“ и осъществяване на подходи, които да комбинират общинската субсидия с пазарни източници“, „пълноценно използване на възможностите за финансиране на хоризонталните и оперативни програми на ЕС“ (из „София – творческа столица“)

Задачи и инструменти: **По-добра информация, доведена до знанието на представителите на изкуствата и Културно-творческите индустрии за достъп до финансиране. Подобряване на използването на други финансиращи програми за съвместни проекти и проекти на дирекцията.**

В Европа и у нас има немалко финансиращи културата програми (някои от тях частично, други - изцяло). Столична община е един от основните донори в сферата на културата и изкуствата в страната. Това не пречи Дирекция “Култура” да разработва собствени проекти или такива в сътрудничество с други културни организации (вкл. и международни) и да потърси външно финансиране от тях. Познаването на тези възможни програми и фондове е жизнено важно, ако искаме да разширим възможностите за подкрепа на изкуствата и Културно-творческите индустрии.

ИДЕЯ: Систематизиране, обобщаване и анализ на информацията за тези фондове. Инициране на серия от срещи между експерти в областта и експертите на Дирекция “Култура”, управленски кадри от Общински културни институти и представители на творческия сектор за дискутиране на възможностите, текущо обновяване на информацията и разпространение на актуална информация за конкурси чрез използване на вече наложени се портали и сайтове за обмен и популяризиране на информация. Основната програма на Европейския съюз за култура е програма „Творческа Европа“, но в оперативните и хоризонтални програми има възможности за развиване на културни проекти („Региони в растеж 2014 – 2020“, Европейския социален фонд, Програмите „Иновации и конкурентноспособност“, „Хоризонт 2020“, „Вътрешни граници“ и „Външни граници“, „Европа на гражданите“, както и в новата оперативна програма „Наука и образование за интелигентен растеж“). Възможности има и в програмите на ЮНЕСКО.

ИДЕЯ: Разширяване на сътрудничеството с т.нар. twin-towns или sister-cities. София е побратимена с Атина, Берлин, Братислава, Брюксел, Будапеща, Варшава, Лондон, Прага, Хелзинки, Мадрид и може да си сътрудничи в общи културни проекти. Пълноценното използване на възможностите, които дават тези партньорства би било от полза и за двете страни.

Задачи и инструменти: Въвеждане на алтернативни източници.

В Стратегията „Творческа София“ за целта на постигане на приоритетите се посочват също „въвеждане на нови инструменти за алтернативно финансиране и анализ на възможностите за допълнително финансиране на културни дейности извън съществуващите механизми”.

В доклада на European Expert Network on Culture (2012г.) се посочват редица предизвикателства пред малките и средни предприятия в сектора на Културно-творческите индустрии във връзка с достъпа до финансиране, специфични за сектора. Например: Липсата на материални активи, високата степен на несигурност в търсенето на пазара, липсата на разбиране на Културно-творческите индустрии и на специфичните им характеристики от страна на финансистите, вкл. банките, липсата на добро планиране на предприятията на Културно-творческите индустрии, липсата на добра информация за наличните източници на финансиране, липсата на добра интелигентност на пазара и влиянието на кризата напоследък.

Освен обичайната форма: самофинансирането и обществената подкрепа (грантове, обществени програми за подпомагане и данъчни стимули) съществуват няколко авангардни финансови инструмента, които можем да развием и в София:

- заеми и микро-кредитиране. **Добър пример:** кредитни институции с традиции са Micro Bank La Caixa (Spain) и Institute pour le Financement du Cinema et des Industries Culturelles (France).
- нови инструменти на събиране на собствен капитал: рисков капитал, бизнес-ангели, краудфундинг, смекчаващи риска схеми, бизнес-инкубатори.

Краудфундинг е инструмент за директно финансиране чрез малки дарения от много инвеститори, ангажирани чрез социалните медии и интернет-каналите. Заслужава внимание като иновативен подход, който е изключително популярен и подходящ за културни проекти (филми, издания, социални начинания).

Добри примери за организации, подпомагащи културния краудсорсинг са: Voordekunst (Нидерландия), Produzioni dal Basso (Италия), Goteo (Испания). Unicredit Bank Austria има кампания, която подпомага проекти, събрали една трета от нужния им бюджет. Бизнес-ангелите са много важен източник за начинаещи, защото са хора с познания, които директно инвестират лични активи в нов бизнес и помагат с бизнес-опита си. Има множество примери в сферата на културата. В България засега по-скоро има меценати и е добре да работим за една кампания за насърчаване на този тип подкрепа на изкуството.

- други алтернативни форми: филантропия, корпоративни и лични дарения, спонсорство, патронаж.

Добър пример: организацията Promethea (Белгия). Причините за даренията са от морален, а не икономически характер. Има публични дарения, в които се анонсира името на дарителя, и „чисти“ дарения, в които дарителят остава анонимен. У нас организациите, стимулиращи и развиващи дарителство и корпоративната филантропия са обединени от Българския дарителски форум. София създаде Фонда за иновации в културата.

Добър пример: Дългосрочна партньорска програма за култура и изкуство между най-големият производител на мед в Югоизточна Европа Аурубис България и СГХГ. Това е добър пример за подкрепа на изкуството и проява на сътрудничество между културен институт и един от най-големите корпоративни дарители у нас.

Стимулиране на взаимодействието между културни инициативи и инициативи за изкуство със стопански начинания в сферата на услугите и обслужването, които способстват за постигане на една интегрирана среда, в която посетителят може да се наслаждава и участва в културен живот, да се забавлява, да си купи сувенир. Този интегриран подход е дълбоко наложен навсякъде в Европа и света, но в България има само отделни положителни примери и е добре да бъде насърчаван в столицата.

Един от най-добрите примери в световен мащаб за използване потенциала на изкуството в интегрираното развитие на градовете, за икономическия тласък, който то може да даде, е наскоро реализираният проект „Плаващите кейове“ на Кристо.

Задачи и инструменти: Развитие, оптимизиране и партньорства между творческите структури на дирекцията и с външни партньори.

Моделът на сътрудничество и работа на всички структури, свързани с Дирекция „Култура“ трябва да се основава на общите каузи, споделяните ценности и на визията за бъдещето на културния живот в София, развита в Стратегията „София-творческа столица 2013-23“. Искаме да видим нашият град като привлекателна културна дестинация, като

добър за живеене град – древен и космополитен – чиито жители участват активно и като публики, и като творци в богатата гама от културни събития. Искаме да видим столицата си като равнопоставен участник в глобалните културни процеси и гостоприемен за творците град. Гордеем се с културното си наследство и искаме да го популяризираме и осмислим в съвременния контекст. Всички тези цели изискват интегрирана културна политика и сътрудничество между културните институции. Координацията и диалогът между културните институции и организации (вкл. професионалните организации на творци) са път за постигане на целите, стоящи пред всяка една от тях.

София има множество и разнообразни културни институции: театър „София“, Малък градски театър „Зад канала“, „Столичен Куклен театър“, театър „Възраждане“, Софийска градска художествена галерия, с филиалите „Дечко Узунов“ и „Васка Емануилова“, Столична библиотека с филиалите й „Сердика“, „Студентски“ и „Люлин“, Общинските културни институти (ОКИ) Музей за история на София, „Красно село“, „Средец“, „Искър“ и „Надежда“ с общинските оркестри. Столична община полага грижи за създаване на добра среда за функционирането им. В тях работят много хора на изкуството. Те разполагат и с пространства и възможности за създаване на качествено изкуство и формиране на нови публики. Сътрудничеството на културните институции на София, към което се стремим, е както помежду им, така и с местната власт, университетите и учебните заведения, културните оператори (напр. участниците в Календара на културните събития на София), частния сектор (вкл. и свързаните с туризма организации), неправителствения сектор, медиите, доброволци и граждани. То може да се развива на няколко нива:

- **В рамките на структурите.**

ИДЕИ: *Формациите към ОКИ, които имат свой репертоар, могат да го представят пред нови публики и да се изявяват на нови места - в пространствата на другите общински културни институции. ОКИ могат да си сътрудничат широко със Столична библиотека за развиване на кампании за насърчаване на четенето. Може да се организират изложби, които да гостуват на различни места в града.*

- **Сътрудничество на културните институти с външни културни оператори.**

Това ще доведе до по-пълноценно използване на пространствата в полза на по-богатата културна програма за хората (особено за живеещите в по-отдалечените райони на столицата). Съществуващата база е един капитал, който Общината може да използва като нефинансова подкрепа за културно-творческите индустрии на града.

ИДЕЯ: *Новите български филми (особено подкрепените финансово от Общината) да получат достъп до публиката на София, защото в момента възможностите за това са много ограничени.*

ИДЕЯ: *Събития като Походът на книгите, пролетния базар на книгата, Софийския литературен фестивал и Софийския международен панаир на книгата също могат да изнесат част от програмата си в ОКИ, за да достигнат до повече хора.*

ИДЕЯ: Стимулиране за създаване на инкубатори и споделени пространства за работа на начинаещи фирми от Културно-творческите индустрии. Разработване на обща политика по отношение на наемите на пространства и зали.

- **Междусекторно сътрудничество.**

Необходимо е по-ползотворно сътрудничество със сектори като туризъм, социална интеграция, образование, младежки дейности, спорт. Събития като „София – европейска столица на спорта“ са повод и възможност за представяне и на културна програма.

Добър пример е Сан Себастиан, който е европейска столица на културата, но и морски град, привличащ много сърфисти. През юни това лято там се проведе Сърф-филм фест с програма от филми на спортна тематика - документални и художествени. Професионалните сдружения и гражданските организации в Испания са много активни в социо-културно отношение и си сътрудничат с организациите на културата.

Добър пример за кроссекторно сътрудничество с образователните институции е Белградският панаир на книгата, който среща огромната детска публика с писателите.

Необходима е работа, съвместно с образователните институции за привличане на младата и детска публика в София. Проблемът със застаряващата публика на някои изкуства е сериозен в световен мащаб. Съвременните социални мрежи са добро средство за популяризиране на програми за младата публика. Добре е, че Столична община е заложила задължително изискване към участниците в Календара на културните събития „да привличат и ангажират детска/ученическа/младежка публика”.

Задачи и инструменти: Регулярна дискусия, организирана от дирекцията, която би помогнала за превеждането на културна политика, която да постига повече успехи.

Всички културни институции се срещат с едни и същи предизвикателства и проблеми и сега ръководствата ги решават поотделно. Споделянето на опит и следването на добрите примери е подходът, установен в Европа. Такива са и методите на работа на Европейската комисия. Би било полезно развиването на политиката и стратегиите за развитие да бъдат подпомогнати от регулярни дискусии (като може да се търси съдействието на творческия съвет към Столична програма „Култура“ и се включват и представители на Общински културни институт, граждански организации, академичните и научни среди, млади и утвърдени творци, меценати и спомоществователи, журналисти.

Някои от областите на взаимно сътрудничество и работа са рекламно-информационна дейност, свързана с привличане на нови публики и популяризиране на Календара на културните събития на всяка институция, въвеждането на иновации, работата с деца и млади хора.

Достъпът до култура е основно човешко право. Софийските галерии и музеи развиват различни форми на безплатен достъп, чиито анализ и обсъждане трябва да продължи.

ИДЕЯТА за безплатен достъп до музеите би могла да се разшири и до достъп до други културни институции като може да се обмисли варианта общинските културни институции на София да се обединят около програмата „Рожден ден“ – всеки да може да

посети¹*¹ безплатно представление, концерт или музей на рождения си ден, а след това да сподели снимки и впечатления в страница (например във Фейсбук), създадена специално за инициативата.*

Добър пример: *Европейските дни на наследството*

Внимание заслужава и проблемът с централизацията на събитията в сърцето на града. Принципът, приет в други страни, например в Германия, е че всички културни институции, които получават финансиране от общината, са задължени да насърчават достъпа до изкуство на всички граждани, да достигат до лишени от култура групи и да отделят време за работа с деца, независимо от социалното им положение и произход. Културното включване, заедно с образованието се свързват ясно и с позитивното възприятие и интеграцията на мигрантски общности. Културата изобщо може да улесни социалното включване, да допринесе за „психическото добруване“ на човека, да спомогне себеизразяването му, да преодолява изолацията на хората в големите градове. Това допринася за опознаването на Другия, приемането и разбирането му и създаването на нови връзки.

Вече има и много добри начинания за подкрепа на групи хора със специални потребности, които трябва да бъдат развивани по-интензивно. Специалните концерти се заменят с интегрирано посещение, правят се представления за хора с интелектуални затруднения или събития за хора с различни сетивни нарушения (зрителни, слухови).

Добър пример: Картини за незрящи хора в СГХГ: Фондация „Графия“ и куратора подбраха 7 творби от изложбата на Цанко Лавренов и ги адаптираха за тактилни карти, придружени от аудио описания.

Задачи и инструменти: Стимулиране на обмена, привнасяне на нови културни практики, участие на българските творци в световния културен живот.

Равнопоставеното участие на София в глобалните културни процеси е един от петте основни приоритети на стратегията за развитие на културата в столицата. Целта на този приоритет е „превръщането на София в гостоприемна среда за привличане на аудитории и участници извън България в софийския културен и творчески живот, за съвместно създаване на културни продукти на територията на София и за домакинство на международни културни събития“ (копродукции, резидентни програми, сътрудничества, участие в мрежи, участие в международни събития, привличане на публики от чужбина, фестивали с международно участие).

Добри практики: повечето от събитията от Календара на културните събития на Столична община имат богата международна програма, Дерида денс център и Къщата за литература и превод имат действащи резидентски програми. Световен театър в София е платформа с десетгодишна история, която среща софийската публика и професионалисти с водещи имена в театъра. Платформата AEROWAVES на Дерида денс център е пример за участие в европейски мрежи и дава шанс за изява на млади хореографи, споделяне на знание и активизиране на отношенията между артисти и публики от цяла Европа.

Инструментите за постигане на целите са: финансиране чрез СП „Култура“ (направление „Културни диалози“) и намиране на други донори, сътрудничество с чуждестранните културни центрове, българските културни институти в чужбина и

българските общности, стимулиране на участието в международни мрежи в сферата на културата и изкуството и домакинство на София.

София има да „навакса“, и то не защото няма творчески потенциал или богато културно наследство, а защото името ѝ не е популярно и признато на световната културна карта. Думата „брандиране“ звучи грапаво, но е терминът, който дефинира стратегията за постигане на тези цели. Мисля, че е нужно да се провокира обществена дискусия и да се започне усилена системна работа по „брандирането“ на София като творчески град със собствен облик. Дирекция „Култура“ може да инициира и да бъде водеща в такава дискусия, като целта е утвърждаването на един нов образ на София не само, погледната от чужбина, но и сред жителите ѝ, една част от които не припознават този град като свой.

Задачи и инструменти: София – град с богата култура и история, презентирана по време на председателството на Европейския съвет през 2018г.

Мисля, че образът на София, който може да се представи в този важен период пред чуждата публика и пред самите ѝ граждани и гости е разнопосочен, защото лицата на културата са много. Слава Богу, по презумпция, културата е плуралистична и не се свежда до никакви жанрови, възрастови или каквито и да било ограничения. Дирекция „Култура“ трябва да е отворена към предложения от хората и творческите организации, да даде открит форум за идеи и дискусии. Основа на тези обсъждания да бъде Стратегията за София като творческа столица, защото там са вече формулирани основните приоритети, които ще залегнат и в стратегията за културната ни програма, свързана с председателството на ЕС. Представянето на София е и част от цялостната стратегия за културната програма на България, така че трябва да се работи в сътрудничество с организационния комитет на правителството. (В момента има проектен правителствен План за подготовка на председателството с разработена „Комуникационна стратегия и културна програма“)

Въпросите, които стоят пред Столична община са:

- кои са целите на културната стратегия на София по време на председателството;
- какъв ще бъде процесът на селекция на културните прояви;
- какви ресурси ще се употребят, какви ресурси за международно сътрудничество са възможни;
- каква конкретно ще бъде софийската културна програма, каква ще бъде международната програма,
- в кои градове ще се представят наши културни събития;
- как ще се промотира културната програма.

Принципът на равнопоставеност на всички държави в Европейския съюз се отразява и в идеята за ротационното председателство на неговия Съвет. България ще бъде за първи път страна – председател и за нас това освен отговорност е и шанс да насърчим свободното движение на творчески идеи, да представим най-ценното от българското съвременно изкуство, да поканим европейски творци. Възможност да създаваме връзки и опит, и да се радваме на това, че изкуството преминава националните граници. Да покажем националното

културно наследство. Да създадем нови сътрудничества между творци, културни предприемачи и организации. Да разработим координирана и обмислена национална и интернационална програма – специални събития, предназначени за гражданите на Европа и такива за българските граждани тук. И най-важното: да дадем тласък на Културно-творческите индустрии в България, в полза на всички работещи в тях.

Вглеждайки се в националните програми на всички досегашни страни-председателки виждаме, че културната им програма винаги заема важно място. България също ще се обърне към културата – това бе ясно декларирано от г-жа М. Кунева – главният координатор на организацията по председателството. Защото Европа е творчески проект и това, което ни свързва и обединява исторически и днес е изкуството на Европа. Надявам се да има консенсус по целите на една културна политика в София, насочена към включването, образоването и възможността за творческа изява на все повече хора – деца и възрастни. Надявам се да се създаде не само образ, но истинско съществуване на една София, която диша свободно своята културна атмосфера. „СОФИЯ – ДИШАЩАТА КУЛТУРА”, ако перифразираме и използваме метафората на един любим на столичани фестивал за градска култура.

ИДЕИ: *Аз бих предложила като основна част от програмата, с която София ще представи културата си пред европейската публика (в една разширена програма „Мобилност” например) да включи млади творци и техните ментори. Да се заложи на дебютни изяви, защото столицата ни гледа към бъдещето. Да се обърнем към университетите по изкуствата (кино, сценични и визуални изкуства, музика, литература, архитектура), които да предложат идеите си за спектакли, изложби и събития за нашата програма. Така ще изразим и своето уважение към големите ни творци - ментори и преподаватели, превърнали образованието на младите в своя мисия.*

Нашето духовно културно наследство могат да представят деца от танцови и вокални състави, тъй като в София има много силна традиция на читалищни школи по народно творчество. Столична община насърчава любителското и детско творчество и запазването на нематериалното културно наследство.

Ако се върнем отново към идеята за активно включване на младите в програмата на София, то може да се потърси сътрудничество и със студенти от информационните специалности, туризма, журналистиката, рекламата и визуалните изкуства в София, които да участват в изграждането на интернет сайта и интернет-стратегията по популяризирането на културната програма. Обичайна практика на държавите-председателки на ЕС е да създадат страници в интернет, с които да комуникират въпросите и темите на председателството – и в национален, и в международен план. В допълнение културните програми се презентират в отделни сайтове, бюлетини, програми.

Много добър образец е сайтът на Ирландската културна програма. Освен основните събития, в него има връзки с програмите на националните и локални културни институции и изчерпателно представяне на всички над 90 проекта, специално създадени, за да отбележат председателството на Ирландия. Сайтът е визуално и съдържателно ясен, разбираем и богат на информация.

В сайта, който предстои да разработи България, Столична община може да участва като координатор на събития, свързани с чуждестранната публика и в партньорство с

Европейската комисия и другите културни институции. Важна роля ще има сътрудничеството с Националния дворец на културата и всички национални и локални културни институции, които ще разработят специална програма.

Културната програма, съпътстваща председателството в национален мащаб основно ще се развие в София като град - домакин и вероятно в национален мащаб в Пловдив – като предстояща Европейска столица на културата. Така че е необходимо да се развие координация и сътрудничество.

Добър пример: София изпреварва политиката на ниво правителство, тъй като вече е заложила в приоритетите на СП „Култура“ Специален приоритет с изискване за двугодишен обхват (2017-18г) и той е: проектите да бъдат насочени към домакинството на София на председателството на България на Съвета на ЕС. Така ще спазим изискването за икономичност на ЕС към всяка бъдеща страна-председател и ще използваме наличните ресурси. Освен с традиционните спомоществователи е необходимо да се проведат разговори с нови донори, които биха били заинтересовани.

ЦЕЛ: НОВИ НАЧИНИ ЗА ДОСТЪП ДО РЕЗУЛТАТИТЕ ОТ ДЕЙНОСТТА НА ДИРЕКЦИЯТА, КОИТО СЪЗДАВАТ ТРАЙНО ОТНОШЕНИЕ КЪМ ТАЗИ СФЕРА

Творческата общност се нуждае от признание и възможности за изява, а София се нуждае от повече изкуство в градска среда, за да утвърди своя образ на модерен, творчески, отворен град. Програмите на Столична община за финансиране на проекти на Културно-творческите индустрии и изкуствата имат за цел както представяне на високо стойностно изкуство, така и стимулиране на конкретни инициативи и развиване на предприемачество и икономически успех в сферата на културата. Основна цел на политиката за култура е въвлечане на нови културни участници и особено формиране на интерес, отношение и желание за участие на нови разнообразни публики.

Задачи и инструменти: Повече срещи с изкуството.

Основно изискване към културните събития на столицата е да привличат зрители, посетители, участници, нови партньори и донори, ценители (защо не и „клиенти“). Това изискване следва да се прилага както като критерий към финансираните проекти, така и към дейностите и инициативите, провеждани от самата община (чествания и годишнини на важни дати, лятна програма и начинания, свързани с представянето на София по света). Същият подход е приложим и към дейностите на районните администрации, на които Дирекция „Култура“ може да сътрудничи в проекти, свързани с равния достъп до културен живот на гражданите на града ни и запазване на културната идентичност на местата. Могат да се намерят и много нови партньори и донори за дълготрайни и мащабни проекти в интерес на града и реализиране на приоритетите на Стратегията „София-творчески град“.

Задачи и инструменти: Видими знакови събития. Ново изкуство в града ни.

По повод председателството на България на ЕС може да се стартира с експериментиране в представянето на забележителни творби и организиране на значителни събития с възможност за широк достъп и провокиращи интерес - „изложби на открито“,

включително създаване и експониране на временни арт-инсталации и паметници на български и гостуващи автори, пърформанси и концерти, обособени тематично в различни градски ареали. Подобни проекти могат да провокират широко медийно отразяване.

Добри примери са пътуващите скулптурни изложби като проекта „Парад на кравите” (едно от най-големите и успешни публични арт-събития в света, посетил 79 града и допринесъл за множество благотворителни каузи). В София се реализира подобен проект - „Охлюв Арт”(2004г.) Емблематичната за съвременното изкуство скулптура на Джеф Куунс–Кучето (Purru) е инсталация, канена в много световни градове. Венеция пък излага статуята на Казанова, направена от именития художник Михаил Шемякин по повод 200 годишнината на известния гражданин на Serenissima. Такива начинания работят за промяна на отношението към изкуството в хората и са показателни за политиката на градските културни отдели по отношение на съвременното изкуство.

Задачи и инструменти: Оптимизиране на достъпа до информация в интернет пространството и посредством традиционните канали за разпространение.

ИДЕЯ: Да работи София да стане утвърден творчески град, партньор в мрежата на творческите градове в света – това е мисията на Столична община. Тези усилия трябва да станат известни на повече хора и да се намерят съюзници в тяхно лице. Затова трябва ясно да бъдат заявени целите и приоритетите на културната политика на СО.

Много добър образец за комуникационен сайт е страницата на кмета на Лондон и специално културната му част. Поставят се въпроси, които биха вълнували и активните софиянци: защо културата е важна за Лондон, каква е мисията на екипа, какво е свършено досега и какво предстои, кои са стратегическите партньори, и накрая завършва с призив: „Помогнете ни да направим Лондон изключителен град!”. Изброени са 20 от многото причини градът да бъде един от най-трептящите културни градове в света (например: 84% от лондончани смятат, че културата на града е важна за повишаването на качеството на живот). Лондон е побратимен град на София, а също така лондонското кметство е основател на мрежата за сътрудничество „Културен форум”. Това са възможности за партньорство в културната политика.

Комуникационната стратегия на Дирекция „Култура” може да се развие в няколко посоки:

- информация за предлаганите от дирекцията възможности за финансиране на изкуството и Културно-творческите индустрии;
- информация за Календара на културните събития на СО;
- информация за реализираните от дирекцията проекти и програмите, по които се работи в момента. Дирекцията разполага със собствени комуникационни канали:
 - страницата sofiaculture.bg,
 - Фейсбук страницата на Дирекция „Култура” (5163 харесвания, но малко „лайкове“ на публикации);
 - страницата artsofia.b;
 - електронен двуезичен бюлетин на visitsofia.bg, който сезонно се издава като двуезична хартиена брошура;
 - интернет страницата на СО - sofia.bg;

- материали, разпространявани в инфо-центровете (в подлеза на СУ, в подлеза „Ларгото” и в „Читалнята”).

Добър пример е партньорският проект със „Сименс България” за възстановяване на трамвайната мотриси от 1935г, превърната в туристически-информационен център на София.

ИДЕЯ: „Оптимизиране” на харесванията на тези страници в търсачките с помощта на специалисти и по-широко популяризиране на страницата във Фейсбук, в която се качва регулярно информация за събитията и новините и се поддържа добре.

На сайта на дирекцията има връзки с всички културни институции, които са партньори или са финансирани от бюджета за култура. Обаче на страниците на повечето от тях няма реципрочни връзки към сайта на дирекция „Култура” (а само към сайта на СО и то не винаги). Единствено ОКИ „Надежда” има линк към сайта на Дирекция „Култура”. За извършване на това не са необходими финансови ресурси.

ИДЕЯ: Собствено безплатно издание – вестник – който да се разпространява в градския транспорт, междуградските автобуси и влаковете, самолети, в информационните центрове. За подобни инициативи могат да се търсят спонсорства, дарители или партньорства, които да обезпечат осъществяването им.

ИДЕЯ: Създаване на локални културни карти с места и събития за изкуство и култура по квартали: в сътрудничество с районните администрации и асоциации, ангажирани с образование. Могат да се разпространяват в училища, ОДЗ, занимални, лекарски кабинети, търговски вериги и центрове.

Популяризирането на резултатите от дейността на Дирекция „Култура” в медиите може да се мисли през договори за сътрудничество и оптимизиране на партньорствата с държавните медии. Необходимо е и да се подобри качеството на представянията на Дирекция „Култура”, така че да имат нов, запомнящ се вид.

Задачи и инструменти: Привличане на „културни посланици” за насърчаване на детската и семейна аудитория.

Привличане на две групи хора – учители и семейства чрез квоти за билети за събития съфинансирани от Столична община и музеи. Така се насърчава достъпа до култура и се стимулират тези хора да привлекат нови публики и се създава отношение към дирекцията.

ЦЕЛ: ПОСРЕДСТВОМ ДЕЙНОСТТА ДА ДИРЕКЦИЯТА ДА СЕ ПОДКРЕПЯТ ПО-ИНТЕНЗИВНОТО, СИСТЕМАТИЧНО И ШИРОКО СЪТРУДНИЧЕСТВО МЕЖДУ ИЗКУСТВОТА, АКАДЕМИЧНИТЕ И НАУЧНИ ИНСТИТУЦИИ, КАКТО И ЧАСТНО-ОБЩЕСТВЕНИТЕ ИНИЦИАТИВИ В ПОДКРЕПА НА ВОДЕНИТЕ ОТ СТОЛИЧНА ОБЩИНА КУЛТУРНИ ПОЛИТИКИ.

Една от основните цели на стратегията за развитие на културата в София е да стане „отворен град - жива лаборатория, в която хората експериментират и развиват своите знания, умения и творчески способности на базата на взаимно уважение“.

Задачи и инструменти: Дигитализация на културно съдържание.

В Управленската програмата на кмета 2015-2019г. се поставя задачата да „Развиваме регионалния център за дигитализация на културно съдържание в Музея за история на София и дигитализираме музейните и библиотечни колекции на Столична община“ и той трябва да се реализира.

Много голям успех за България ще бъде, ако в колекциите на „Европеана“ се включат повече от съкровищата на историческото ни и художествено богатство. Стратегическа културна политика на столицата, приложима във всички приоритетни области е въвеждането на иновации. Дигитализацията на културно съдържание има силно развитие в Европа и „Европеана“ е чудесен пример за това. Съпътстващ проект е Pro.europeana.eu, който дава възможност за повторна употреба на съдържание от колекциите на Европеана от страна на творческите индустрии. Столична община чрез Дирекция “Култура” би могла да спомага и координира участието в тези проекти и най-вече да ги популяризира като значими за нашата и световната култура. Съвместната работа с университетите на територията на София може да се развие в посока на насърчаване на такива проекти.

Добър пример за начало на дигитализация на българското културно наследство, което подобрява връзките между организациите, работещи с тази сфера и обединява усилията им е страницата Bulgariana.eu, получила начално финансиране от Korean-Bulgarian IT Cooperation Center, чиито създатели понастоящем са обединени в сдружение „Булгариана“ – българският агрегатор на „Европеана“.

ИДЕЯ: *На територията на Столична община в различните музеи, библиотеки и частни архиви има множество фондове – научни, на художници, писатели, композитори, които са в процес на дигитализация или се нуждаят от дигитализиране. Редица научни институти и ОКИ разполагат с големи сбирки от дигитални копия на средновековни ръкописи, изключителни научни архиви, съдържащи записи на музикални произведения, уникални записи от теренни проучвания на българския фолклор, българската литература и изобразително изкуство, които не само трябва да бъдат снабдени с мета-данни, но и да се свържат с подобни портали на национално и европейско ниво и да станат достъпни за разнообразни публики. Технологиите за оптичен запис позволяват създаването на холограми на уникални обекти на изкуството и културата в столицата или нов тип сценични продукции. Всичко това трябва да бъде насърчено и използвано за съхраняване, изучаване и популяризиране на културните ценности. Инвестирането във Фонд за опазването им в София е стратегически далновидно и обосновано, защото това е източник, генериращ знание и памет.*

Добър пример: *Sofia Municipality Innovation Hackathon 2016, организиран от Асоциация за развитие на София с подкрепата на спонсори, обърнат към млади хора, които се стремят към социална промяна. В него като партньори се включиха СУ „Св. Климент Охридски“ и НБУ.*

Задачи и инструменти: Виртуалните културни центрове с образователни ресурси и интерактивни програми.

Потенциалът на българските фирми в дигиталната сфера може да бъде привлечен в културната политика на София, свързан с развиването на виртуалните пространства на

културните институции (музеи, библиотеки, културни центрове, изложбени зали). Това ще е стъпка напред към разпространяването на изкуството и културното наследство сред много по-широка аудитория – в София, в страната и в чужбина. Така от една страна се осигурява достъп до култура на много хора, които са лишени по различни причини, а от друга се дават нови пътища за творческа изява. Дигиталните музеи се развиват в Европа от години.

Много добър пример е виртуалният тур на лондонския музей „Институт Курто” - <http://courtauld.ac.uk/> . Музеите по света създават и общи портали за достъп до колекции на повече музеи и тематични турове, какъвто е например: <http://parismuseescollections.paris.fr/> - онлайн обиколка на 14 парижки музея или портала на музеите на Рим.

ИДЕИ: Създаване на Портал с образователни ресурси в помощ на творческото преподаване и връзка със сайтовете на културни институции (музеи, библиотеки и др.) Стимулиране на преподаватели, които да споделят свои авторски проекти в областта на творческото образование. Превръщането на музея в класна стая (виртуална или на място), програмите за насърчаване на четенето, за повишаване на музикалната култура и за провокиране на творческо мислене и участие трябва да се мислят през процесите на иновации и отваряне на културните институти. Подобни проекти трябва да се работят в координация и сътрудничество с районните инспекторати по образование и министерство на образованието. Чрез Столична програма „Култура” могат да се подкрепят дидактични практики на всички нива на образование. Образованието чрез изкуство (или т.нар. творческо образование) е огромна тема, която заслужава специално внимание.

Добър пример: страницата на Детския образователен център на НИИМ .

Задачи и инструменти: Създаване на устойчиви партньорства с академичната общност. Връзки с академичните културни центрове за дискусия по културната политика, сътрудничество и аналитични дейности.

ИДЕЯ: Проект за сътрудничество с университетските културоложки департаменти за анализ на резултатите от политиката, водена от общината за реализиране на приоритетите от Стратегията „Творческа София”. По този начин младите хора се насърчават да познават процесите в сферата на културата в София, да участват в реален културно-изследователски проект по поръчка на Общината и да бъдат в полза с нови идеи.

Задачи и инструменти: Публично-частни инициативи

Тези инициативи, тяхното прилагане и ползите за културната политика на СО са представени по-горе в изложението.

Добър пример: Австрийското федерално канцлерство (Отделът за изкуство) работи в подкрепа на музеите и на частния бизнес в изкуството като осигурява снабдяване на фондовете, купувайки произведения от австрийски частни галерии. Галериите не се обременяват с приложения и друга административна работа.

Развиване на междусекторни инициативи, ориентирани към мениджмънта в културата – **добър пример** е инициативата на Столична община и Гьоте институт „Академия за мениджмънт в културата“.

ИДЕЯ: Сътрудничество с НДК (например проекти за насърчаване на четенето с Националния център за книгата)

Мой личен приоритет е диалогът с творческите гилдии и постоянните взаимоотношения с артисти и представители на културните и творческите индустрии. В досегашната ми работа като мениджър на частна културна институция винаги съм се водила от своето отношение на респект към хората на изкуството. Всички ние, които по един или друг начин вървим до тези, които създават изкуство, имаме трудната задача да работим за увеличаването и образоването на публиките, от които самите ние сме част. Ще помогнем най-много, ако сме създали публики, които имат съзнанието за това, че да си публика е мисия и чест. Че да си публика е възможност – за собствено развитие, за щастие, за себепознаване, за общуване, за познание.